Indre Fosen kommune

Møteinnkalling

Utvalg: Kulturutvalget
Møtested: Flerbrukshuset i Leksvik, Klubbrommet
Møtedato: 29.10.2019
Tid: 09:00

Forfall meldes på elektronisk skjema. Utvalgssekretær sørger for innkalling av varamedlemmer.

Innkalling er sendt til:

Navn	Funksjon	Representerer

Tid	Type sak	Tema	Medvirkende	Merknad
09:00-09:30	OS	Presentasjonsrunde kulturutvalgsmedlemmer		
09:30-11:45	OS	Presentasjon av enhetene i kultursektoren; kulturskole, bibliotek, kultur&fritid, frivilligsentral	Svein Buan, Signe Lindstrøm Ingunn Rokseth Siri Størseth Bård Hindrum	
11:50-12:00	OS	Presentasjon av KulturCompagniet	Tom Alte	
12:00-12:30	lunsj			
12:30-14:00	OS	Presentasjon av enhetene i kultursektoren; kulturskole, bibliotek, kultur&fritid, frivilligsentral fortsetter	Svein Buan, Signe Lindstrøm Ingunn Rokseth Siri Størseth Bård Hindrum	
14:10-14:40	DR	Spillemiddelordningen	Ingunn Rokseth	
14:40-15:40	DR	Kulturplan	Ingunn Rokseth	
15:40-16:00	DR	Åpen post		Alle inviteres til å ta opp tema.
	RS	Idrettsrådet		
	RS	Musikk- og teaterrådet		

PS = politisk sak, DR = drøftingssak, OS = orienteringssak, RS = referatsak

NB! Oppfordrer til at utvalgsmedlemmene deltar på åpningsseremonien av flerbrukshuset kl. 16:30.

Saksnr	Sakstittel	Lukket
DR 12/19	Spillemiddelordningen	
DR 13/19	Utarbeiding av kulturplan	
RS 6/19	Referat styremøte Indre Fosen Idrettsråd 26.08.2019	
RS 7/19	Referat fra ekstraordinært årsmøte + medvirkning kulturplan IF musikk og teaterråd	

Indre Fosen kommune

Drøftingssak

Saksnr	*Utvalg*	*Møtedato*
12/19	Kulturutvalget	29.10.2019

Saksbehandler: Ingunn Rokseth
Arkivsak: 2019/8000
Dato: 18.10.2019

Orientering - Spillemiddelordningen

Tema:

Overskuddet fra Norsk Tipping utgjør spillemidlene og fordeles til idrett, kultur og humanitære organisasjoner. Idrett får 64% av overskuddet. Spillemidlene utgjør en betydelig andel av finansieringen av idrettsanlegg i Norge.

Dette er en orienteringssak der vi redegjør for ordningen og prosessen i forbindelse med at kulturutvalget skal prioritere søknadene om spillemidler i fra Indre Fosen kommune i møtet i november.

Indre Fosen kommune

Drøftingssak

Saksnr	*Utvalg*	*Møtedato*
13/19	Kulturutvalget	29.10.2019

Saksbehandler: Ingunn Rokseth
Arkivsak: 2019/8000
Dato: 18.10.2019

1 Mål og strategier - delområde 1 og 2

2 Mål og strategier delområde 3

Drøfting - Utarbeiding av kulturplan

Drøftingstema: Mål og strategier i kulturplan

Bakgrunn:

Etter at Rissa og Leksvik kommuner slo seg sammen har det ikke vært en felles kulturplan, og begge planene for de «gamle» kommunene kan sies å være utdaterte.

En kulturplan er et politisk dokument, og er ment å være et styringsredskap for å nå kommunens mål på feltet. Den skal videre vise hvilke prioriteringer som bør gjøres på kulturområdet og skape en felles plattform og forståelse for kommunens kultursatsing. Kulturplanen skal være en kommunal delplan som gjelder for 12 år, med årlig rullering (mindre endringer) og følger Plan- og bygningslovens krav til medvirkning.

I Kulturutvalgets møte 12.03.2019 ble planprogrammet lagt på høring, og senere godkjent og vedtatt 07.05.2019.

Kulturplanen består av 3 delområder:

- Kunst og kultur
- Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv
- Kulturminner

Status er at det er utarbeidet mål, strategier og tiltak for flere av delområdene. Disse er drøftet med Kulturutvalget. Det er gjennomført medvirkningsprosess med IF musikk- og teaterråd, IF Idrettsråd inkl. skytterlag. For tur står Kulturminnerådet, profesjonelle kunstnere/aktører, ungdomsråd og organisasjoner som kan knyttes til friluftsliv (turlag, jeger- og fisk, speider, 4H..).

Planen så langt som den er utarbeidet legges fram for Kulturutvalget for å drøfte om vi fremdeles er på riktig vei, og en gjennomgang av det som allerede er gjort. Vi har ambisjoner om å legge planen ut på høring før jul.

Indre Fosen kommune

Utkast til mål, strategier og tiltak – KULTURPLAN

Kommunedelplan 2019-2031

INNHOLDSFORTEGNELSE

INNHOLDSFORTEGNELSE 1
Generelle utviklingstrekk i Indre Fosen kommune innenfor 2
fritidskulturliv og frivillighet 2
Indre Fosen i Trøndelag og verden 3
1 Delområde – Kunst og kultur 3
1.1 Kulturarenaer og møteplasser 3
1.2 Scenekunst (musikk, teater, spel og festivaler) 4
1.3 Kulturskole 4
1.4 Bibliotek og litteratur 4
1.5 Barn og unge / ev. Ung i Indre Fosen? 5
1.6 Kultur og helse 5
1.7 Kulturnæring 6
1.8 Kunst i kommunen 6
1.9 Immateriell kulturarv 6
2 Delområde – Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 7
2.1 Status og tendenser for aktivitet og idrettsanlegg 7
2.2 Idrettsanlegg og anlegg for fysisk aktivitet 8
2.3 Friluftsliv 8
2.4 Turstier og turløyper 9

Fritid for barn, unge, voksne og eldre innbyggere

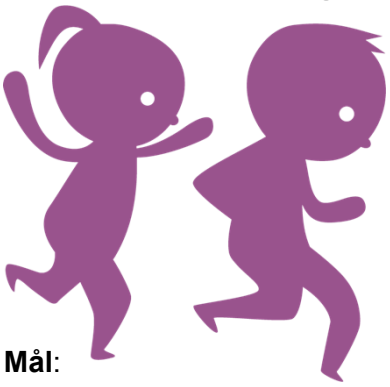

Mål:
Kulturaktivitet (inklusive idrett) skal binde befolkningen sammen på tvers av alder, kjønn, funksjonsnivå og bakgrunn. Alle skal ha anledning til å oppleve en grenseløs og meningsfull fritid.

Kommunen vil organisere kultur- og fritidsfeltet på en offensiv måte, hvor både bevaring og utvikling blir prioritert. Innbyggere med bistandsbehov skal innlemmes i aktivitetene.

Strategi:
Ildsjeler, organisasjoner og offentlig forvaltere inngår i et sterkt og nært samarbeid.

Generelle utviklingstrekk i Indre Fosen kommune innenfor fritidskulturliv og frivillighet

MÅL:
Bruke lokalmiljøet aktivt samt videreutvikle kultursektoren som ressurstilbyder til lokale kulturaktører.

Strategier	Tiltak
• Det frivillige kulturlivet skal prioriteres høyt og lag og foreninger må gis gode utviklingsmuligheter og rammevilkår. • Kommunen vil samarbeide med lag og foreninger for å tilby innbyggerne gode og allsidige kulturarrangementer. • Aktiviteter og tiltak for barn og unge gis høy prioritet.	• Kommunen må opprettholde sin økonomiske støtte til arbeidet i lag og foreninger. ○ Benytte kommunens kulturfond til prosjektutvikling • Kommunen bidrar med råd, veiledning og praktisk hjelp til lag og foreninger. • Kommunens hjemmeside brukes til markedsføring gjennom artikler og kulturkalenderen

UTKAST

Indre Fosen i Trøndelag og verden

MÅL:
Indre Fosen skal være en aktiv part i utvikling av regionalt kultursamarbeid

Strategier	Tiltak
• Indre Fosen kommune skal bidra til videreutvikling av interkommunale samarbeider på kulturfeltet	• Fortsatt deltagelse i Interkommunal faggruppe kultur i Fosen Regionråd • Fortsatt deltagelse i Norsk kulturforum • Fortsatt deltagelse i Trøndelag kulturskoleråd og kulturskolenettverk Fosen – *Indre Fosen kulturskole* • Felles kulturminnefaglig og bygningsvernkompetanse på Fosen?

UTKAST

1 Delområde – Kunst og kultur

1.1 Kulturarenaer og møteplasser

Mål: Indre Fosen kommune skal ha tilstrekkelige og egnede arenaer for kulturaktivitet og kulturformidling.

Strategier	Tiltak
• Indre Fosen kommune skal i planlegging av nye byggeprosjekt vurdere aktuell kulturaktivitet, formidling og kunstnerisk utsmykking • Etablere gode kulturlokaliteter i våre nye skolebygg hvor bibliotek og kulturskole hensyntas • Bidra til å videreutvikle museer og historiske områder som arenaer for bevaring og formidling av vår kulturarv, lokal historie og andre kunstuttrykk	• Være deltaker i ulike styringsgrupper/arbeidsgrupper • Søke god arealutnyttelse og flerbruk med fokus på nyskaping • Stille lokaler til rådighet for lag og foreninger der det er praktisk mulig • Koble behov opp mot relevant kompetanse

1.2 Scenekunst (musikk, teater, spel og festivaler)

Mål:

Strategier	Tiltak
•	• Bruke musikk- og teaterrådet som organ for samarbeid og utvikling • Gi rom for kunstneriske ytringer som ikke fanges opp av de etablerte lag og foreningene

1.3 Kulturskole

Mål: Jobbe mot å skape en "kulturskole for alle" ved kontinuerlig pedagogisk utviklingsarbeid – og kulturskoleutvikling.

Strategier	Tiltak
• Kulturskolen skal utvikle et fullverdig ressurs-/kompetansesenter innen kulturelle ytringer som musikk, dans, teater og visuelle kunstfag	• For å få et fullt utviklet kompetansesenter må kulturskolen bemannes slik at den til enhver tid har nok personell

1.4 Bibliotek og litteratur

Mål: Biblioteket skal være en uavhengig møteplass og en arena for offentlig samtale og debatt.

Strategier	Tiltak

• Bibliotekets innhold og tjenester skal gjøres kjent
• Være i front for bibliotekutvikling
• En plass for økt digital kompetanse hos kommunens innbyggere
	• Markedsføring av bibliotekets tjenester
	  ○ Være mer synlig i lokalsamfunnet
	• Sørge for å følge den digitale utviklingen
	  ○ Teknisk utstyr som pc'er og printere er på plass og tilgjengelig for våre brukere
	  ○ Sørge for at de ansatte har kompetanse til kursing
	  ○ Samarbeide med lag, foreninger og våre to frivilligsentraler

Mål: Det enkelte bibliotek skal i sine tilbud til barn og voksne legge vekt på kvalitet, allsidighet og aktualitet.

Strategier	Tiltak
• Mer arrangement • Økt leseglede	• Øke kunnskap om arrangørrollen – kursing av ansatte • Være en attraktiv samarbeidspartner for lag og foreninger • La innbyggerne medvirke til typer arrangement • Legge til rette for debatter i bibliotekene • Aktiv formidling av medier • Øke ansattes kunnskap om formidling

1.5 Barn og unge / ev. Ung i Indre Fosen?

Mål: Legge til rette for barn og unges medvirkning gjennom et tett samarbeide med og bred involvering av ungdomsrådet.

Strategier	Tiltak
• Sikre et bredt, mangfoldig og inkluderende kulturtilbud, som bidrar til trivsel og bolyst for unge • Gi barn og unge muligheten til å engasjere seg, og sørge for at deres stemme blir hørt på alle samfunnsarenaer	• Satse på videreutvikling av UKM – Ung Kultur Møtes • Lage egne produksjoner innenfor skole- og barnehageprogrammet • Samarbeide med skoler, lag og foreninger om aktiviteter innenfor Den kulturelle Skolesekken

1.6 Kultur og helse

Mål: Jobbe fram et tettere og mer forpliktende samarbeid med helse- og omsorgssektoren, også oppvekstsektoren.

Strategier	Tiltak
• Øke bevisstheten rundt sammenhengen mellom kultur og helse opp mot folkehelsearbeidet	• Knytte kontakter mellom de kommunale tjenester og det frivillige kulturliv

• Øke forståelsen av kulturens og idrettens betydning for å fremme helse, livskvalitet og sosial utjevning	• Samarbeide tverrfaglig og med det frivillige kulturliv ved å motivere til kulturell aktivitet gjennom rådgivning og informasjon

1.7 Kulturnæring

Mål: Indre Fosen skal bli en kommune som tiltrekker seg kreative næringer

Strategier	Tiltak
• Tilrettelegge for at flere kunstnere og kulturvirksomheter søker partnere og finansiering • Vektlegge regionalt samarbeid når det gjelder kulturnæringene	• Øke den lokale kompetansen på offentlige og private finansieringsmuligheter • Etablere samarbeid med profesjonelle kunstmiljøer • Kulturbasert reiseliv må gis utviklingsmuligheter

1.8 Kunst i kommunen

Mål: Indre Fosen skal bli en kommune som utøvende og skapende kunstnere ønsker å bo og arbeide i.

Strategier	Tiltak
• Indre Fosen skal være en kompetent medspiller for profesjonelle utøvende og skapende kunstnere • Indre Fosen skal være en aktiv bruker av profesjonell utøvende og skapende kunst	• Bryggeutstillinga i Råkvåg skal fortsette som fyrtårn innen billedkunst • Legge til rette for arbeide med lokale håndverkstradisjoner, formidling av kulturarv og tradisjonelle arbeidsmåter • Legge til rette for felles utstillinger mellom lokale kunstforeninger og kulturskolen

1.9 Immateriell kulturarv

Mål: Støtte opp om arbeidet med å videreutvikle bevaring og formidling av vår kulturarv og lokale historie

Strategier	Tiltak

UTKAST

• Bidra til å styrke samarbeidet mellom museene og historielagene i kommunen Kan også være stedsnavn, sagn, tradisjoner, skikk og bruk m.m.	• Videreføre kulturminnerådet som en referansegruppe i det kommunale planarbeidet, med fokus på utvikling og erfarings- og kompetanseutveksling. • Vise fram Bojerrommet som en del av kommunens museumstilbud

2 Delområde – Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv

2.1 Status og tendenser for aktivitet og idrettsanlegg

Mål: Legge til rette for at alle som ønsker det skal ha mulighet til å delta i idrett eller drive egenorganisert fysisk aktivitet.

Strategier	Tiltak
• Legge til rette for økt fokus på egenorganisert aktivitet og nærmiljøanlegg • De kommunale tilskuddene bør bygge opp under og prioritere barn og unges aktivitet	• Synliggjøre og markedsføre spillemiddelordningen for nærmiljøanlegg til skoler, lag og organisasjoner. • Bidra med informasjon og inspirasjon til nytenking om anlegg ved å koble initiativtakere til personer, lag og organisasjoner, og kommuner med forbildeprosjekter • I dialog med IF Idrettsråd bør tilskuddsordningene stadig vurderes om de bidrar til å oppnå ønskede mål

UTKAST

2.2 Idrettsanlegg og anlegg for fysisk aktivitet

Mål: Indre Fosen kommune sin behandling av anlegg skal være lik, forutsigbar og behovsstyrt i forhold til aktivitetsnivå og utviklingen innenfor den aktuelle idretten eller aktiviteten på stedet.

Strategier	Tiltak
• Indre Fosen kommune ønsker at lag og organisasjoner er eiere av anlegg de er primære brukere av.	• Kommunen skal i samarbeid med Idrettsrådet peke ut hovedanlegg innenfor hver idrettsgren som kan prioriteres • Kommunens virkemiddel for å bidra til god drift er via tilskudd • Skoler/SFO/barnehager som benytter seg av anlegg som eies av idrettslag eller andre betaler leie av bruken av anleggene. Leiesummen bør være tilstrebet lik.
• Ha tett dialog med Indre Fosen idrettsråd ang. idrettssaker	• Sekretærfunksjon
• Det er ønskelig med en funksjonell arealdisponering der bygg, idrettsanlegg, atkomstforhold, veier, parkering, grøntanlegg m.v inngår i en helhet.	• Indre Fosen vil forankre og bistå dette i all planlegging og utbygging av anlegg og områder for fysisk aktivitet. • Hensynet til folkehelse, miljø og estetikk skal også vurderes.
• Legge til rette for økt fokus på egenorganisert aktivitet og nærmiljøanlegg	• Synliggjøre og markedsføre spillemiddelordningen for nærmiljøanlegg til skoler, lag og organisasjoner. • Bidra med informasjon og inspirasjon til nytenking om anlegg ved å koble initiativtakere til personer, lag og organisasjoner, og kommuner med forbildeprosjekter

2.3 Friluftsliv

Mål: Kommunen skal legge til rette for et attraktivt og allsidig friluftsliv for alle.

Strategier	Tiltak
• Flere stier bør oppgraderes slik at de er universelt utformet, spesielt i sentrum og tettsteder	• Kartlegge stier som enkelt kan oppjusteres i standard

• Bruke eksterne tilskudd aktivt • Synliggjøre kommunens turmål og attraksjoner • Folkehelse	• Ved stimerking og skilting bør nasjonal standard for merking følges i størst mulig grad • Ha god oversikt over og stimulere til aktivt bruk av tilskuddsordninger • Fortsatt bruke UT.no som turportal • Bruke Trimpoeng som elektronisk innsjekking.

2.4 Turstier og turløyper

Mål:

Strategier	Tiltak
•	•

UTKAST

3 Delområde – Kulturminner og kulturmiljø

En kulturminneplan er en oversikt over viktige kulturminner og kulturmiljøer i Indre Fosen kommune, og en plan for forvaltningen av disse. Planen skal gi en grov skisse av kommunens lokalhistorie, og samtidig en god oversikt over hvor det er mulig å finne mer kunnskap.

Hovedmålet med planen er å kartlegge viktige kulturminner/-miljøer og identifisere hvilke kulturminner/-miljøer kommunen skal bruke ressurser på å verne lokalt. Kommunen skal selv definere hvilke kulturminner som er verneverdige og som skal inngå i planen.

Kulturminneplanen er en kommunedelplan med en handlingsdel som skal rulleres årlig.

I planen har vi identifisert åtte samfunnsområder som gjenspeiler sentrale deler av kommunens historie. Innenfor hvert samfunnsområde skal de viktigste kulturminnene/-miljøene identifiseres. Nødvendige tiltak må konkretiseres i planens handlingsdel (forvaltningsplan).

Planens samfunnsområder

- Bolig og bosetning (inkl. byggeskikk)
- Tro og samfunn (inkl. kirker og kirkesteder, forsamlingshus/bedehus, gravminner, bergkunst, kommunale bygg).
- Landbruk (inkl. jord-/skog-/seterlandskap, gårdstun)
- Fangst og utmark
- Kyst, handel og industri
- Ferdsel (inkl. bruer, veger, stier og kystleia)
- Krigsminner

3.1 Bakgrunn og formål

Målet er å styrke kulturminnevernet i Indre Fosen kommune.

Med kulturminner menes alle spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjon til

Kulturminneloven §2

Definisjonen forteller oss at mye er kulturminner og kulturhistorie. Men selv om vi har mange

kulturminner i Indre Fosen har vi begrenset systematisk oversikt. Planarbeidet må utarbeide en oversikt over kulturminnene/-miljøene, for bedre å kunne vurdere hvordan vi skal kunne bevare og utvikle kulturminnene for framtida.

Planen tar for seg hvilke rammer som finnes for kulturminneplanen, og gir en oversikt over hvilke kulturminner som finnes innenfor de forskjellige samfunnsområdene. I vedlegg ligger en liste over kulturminner som Indre Fosen kommune anser som viktig dokumentasjon på historien.

Resultatet med planen bør være at innbyggere i Indre Fosen kommune får et bedre og tettere forhold til kulturminnene i kommunen. For å oppnå dette vil vi knytte kulturminnene til 3 overordnede tema:

- Formidling og opplevelser
- Vern gjennom bruk
- Kulturminner som grunnlag for næring-, attraksjons- og stedsutvikling

Indre Fosen kommune skal satse offensivt på å nå målene innenfor disse temaene ved å gjennomføre konkrete tiltak til hvert samfunnsområde.

Våre mål er:

- bidra til at historiske bygg og kulturminner med stor lokal verdi blir ivaretatt
- samarbeide med historielagene om registrering av kulturminner
- ta vare på fredede kultur- og gravminner
- motivere til rydding og skilting av turstier og veier
- motivere til tverrfaglige tiltak mellom kultur, landbruk og skole (biologisk mangfold, verdiskaping i landbruket)
- støtte opp om landbrukets eget arbeid med kulturlandskapet
- kulturlandskapet skal være i fokus som en viktig del av vårt kulturminnevern

Tiltak:

- Plan for merking, presentasjon og skjøtsel av kulturminner
- Produsere et kulturminnekart og utarbeide handlingsplan for kulturminner for Indre Fosen kommune

3.2 Rammer for kulturminneplanen

Kulturminnevern i overordnet plan

Kulturminneplanen forholder seg til nasjonale, regionale og lokale politiske føringer. Overordnede planer med mest betydning er:

- Kulturminneloven (kulml)
- Plan- og bygningsloven (pbl)

- Kommuneplanens samfunnsdel, Rissa og Leksvik (2014/2015-2026)
- Kommuneplanens arealdel – *kommer* (planprogram vedtatt i Indre Fosen kommunestyre 6. juni 2019, sak PS 36/19)

- Forvaltningsplan for statlig sikrede områder
- Plan for den kulturelle skolesekken
- Regional plan for kulturminner
- Strategiplan for kulturnæringer Trøndelag (?)
- Strategi for samhandling mellom det frivillige kulturlivet i (Nord-)Trøndelag og fylkeskommunen

Lovverket (kulml og pbl) er de viktigste verktøy for bevaring av kulturminner. Forvaltningsplaner og regionale planer vil bli benyttet som kildegrunnlag og trukket inn i diskusjonen omkring utfordringer og mulige tiltak

I tillegg til nasjonale lovverk finnes internasjonale konvensjoner og avtaler som Norge har forpliktet seg til å følge, som blant annet den europeiske Landskapskonvensjonen (2004), som har stor betydning for bevaring av kulturlandskapet.

Samfunnsplanen(e) sier at vi skal:

- Kartlegge, ivareta og utvikle kulturhistoriske miljøer
- Tilpasse ny bebyggelse til historiske miljøer og elementer, samt til øvrig eksisterende bebyggelse
- Sette av faglige ressurser for å stimulere til vedlikehold og utvikling av kulturhistoriske minner, bygninger og miljøer, gjerne med ny bruk.
- Ivareta Kroa-områdets kulturelle verdier (Leksvik)

Punktene er en sammensmeltning av tilsvarende punkt i begge samfunnsdelene.

Hva er et kulturminne

> Kulturminner og kulturmiljøer med deres egenart og variasjon skal vernes både som del av vår kulturarv og identitet og som ledd i en helhetlig miljø- og ressursforvaltning.
>
> Det er et nasjonalt ansvar å ivareta disse ressurser som vitenskapelig kildemateriale og som varig grunnlag for nålevende og fremtidige generasjoners opplevelse, selvforståelse, trivsel og virksomhet.
>
> Kulturminnelovens formålsparagraf §1

Hva som oppfattes som et kulturminne er et vidt begrep. Hvis vi ser på formålsparagrafen til kulturminneloven er det lagt vekt på at kulturminner er spor som kan knyttes til kulturarv og identitet. Dette åpner for at et kulturminne både kan være materielt, for eksempel en gjenstand, eller immaterielt, for eksempel et sagn.

I Indre Fosen kommune har vi mange forskjellige typer kulturminner. Vi skiller gjerne mellom kulturminner som er av nasjonal, regional eller lokal betydning. Kulturminner av nasjonal betydning er vernet, enten gjennom lov eller ved fredning. Kulturminner av regional og lokal betydning er som regel ikke beskyttet på denne måten. Det betyr at det blir desto viktigere å fokusere på disse i kulturminneplanen.

> **Kulturlandskap:**
> Er en bred definisjon av begrepet er: "Det menneskeomformede eller menneskepåvirkede landskap".
>
> **Kulturmiljø:**
> Med kulturmiljø menes områder hvor kulturminner inngår som en del av en større helhet eller sammenheng som for eksempel bygningsmiljøer i byer og tettsteder, jord-, skog- og seterlandskap.

3.3 Planens avgrensning

Indre Fosen er rik på historie. Det er bevart svært mange kulturminner av ulike typer, både materielle slik som bygninger og gjenstander, og immaterielle kulturminner som sagn eller stedsnavn.

Av hensyn til omfang, er det nødvendig å avgrense planen. Følgende kriterier vil legges grunn:

- Utvalg av kulturminner er basert på faglig skjønn, ut fra fungerende praksis.

- Alt av eldste bebyggelsen er viktig (SEFRAK[1]), men bygninger som står i en kontekst/sammenheng, eller som er av en spesiell betydning har blitt spesielt vektlagt.
- Løse gjenstander er ikke omfattet av planen.
- Immaterielle kulturminner har blitt brukt som kildemateriale for å belyse utvalgte tema, men har ikke vært inkludert i av planen.
- Kulturminner i grunnen omfattes ikke av kulturminneplanen. Informasjon om disse kulturminnene har blitt brukt for å belyse historien, men de forvaltes og ivaretas av statlige/fylkeskommunale myndigheter.

Den eldre bebyggelsen vil stå sentralt. I tillegg behandles også kulturmiljøer og utvalgte kulturlandskap, likeså nyere tids kulturminner og –miljøer av betydning. Løse gjenstander, fartøyer og andre transportmidler, er ikke gjenstand for systematisk behandling i denne kommunedelplanen. Immaterielle kulturminner håndteres først og fremst av museene og historielagene, og er viktig som kildemateriale.

Det er samtidig viktig å holde fast ved minner fra vår egen tid. Hvis det finnes viktige minner om den tiden som vi gjennomlever nå, skal disse omtales.

- Planen avgrenses til å gjelde faste kulturminner. Faste kulturminner er stedbundne, f.eks. bygninger, bruer, kaier, setre, boplasser, gravhauger, kokegroper, stolpehull med videre.
- Helhetlige kulturmiljøer er prioritert innenfor de tema det er naturlig slik som f.eks. kyst, handel og industri, samt bolig og bosetting

3.4 Status for kulturminner i Indre Fosen kommune

For å finne ut hva som bør være satsingsområder for fremtiden, er det nødvendig å se på hva som er bevart, hvor kulturminnevernet står i dag, og hvilke forutsetninger som gjelder for den offentlige forvaltningen.

Kulturminnevernet på regionalt (fylkeskommunen) og statlig (riksantikvaren) nivå har ansvar for å ta vare på automatisk fredete kulturminner, skipsfunn og kulturminner som er vedtaksfredet. I tillegg er de den faglige instansen som skal gi råd i forhold til bevaring av listeførte kirker, SEFRAK-registrerte bygninger. De gir samtidig veiledning i planprosesser etter plan- og bygningsloven som omhandler kulturminner. De arkeologiske museene

[1] SEFRAK = «Sekritariatet For Registrering Av Faste Kulturminner i Noreg», og var et prosjekt gjennomført i 1975-1995 som registrerte bygninger fra før 1900 over hele landet. Kulturminnene ble kartfestet, oppmålt og fotografert.

(Vitenskapsmuseet, NTNU) er faglige rådgivere for arkeologiske kulturminner på land og under vann, og gjennomfører arkeologiske utgravninger.

Indre Fosen kommune har hovedansvaret for bevaring av kulturminner, kulturmiljø og landskap i vårt lokalsamfunn.

Figure 1:Nils Grandes Landhandel i Leksvik. Foto: Riksantikvaren

UTKAST

Fredet

En fredning er den strengeste form for vern. Fredning innebærer at inngrep/endringer på kulturminnet utover vanlig vedlikehold, må godkjennes av kulturminnemyndighetene.

Automatisk fredete kulturminner:
Kulturminneloven § 4 sier at alle kulturminner før 1537 er automatisk fredet.

Vedtaksfredet kulturminne:
Riksantikvaren kan frede byggverk og anlegg (eller deler av dem) av nasjonal interesse etter vedtak i hht. Kulturminneloven. En slik fredning kan omfatte både eksteriør, interiør og uterom.

Kulturmiljøer kan fredes etter vedtak i hht. Kulturminneloven.

Vernet

Et vernet kulturminne kan være vernet med hjemmel i lov eller gjennom andre virkemidler.

Kulturminner regulert til bevaring
Kommuner har anledning til å verne kulturminner og kulturmiljøer gjennom regulering til spesialområde etter Plan- og bygningsloven. Slik type vern omfatter kun utvendige arealer og bygningen eksteriør

Verneverdig

Et verneverdig kulturminne er et kulturminne som har gjennomgått en kulturhistorisk vurdering og er identifisert som viktige og verdifulle.

De mest verneverdige kulturminnene er av nasjonal verdi. Kulturminner kan også ha regional eller lokal verdi. Normalt vil kommunene sikre vern av slike kulturminner.

De fleste verneverdige kulturminner er ikke formelt vernet. Mange blir likevel tatt godt vare på fordi de oppfattes som verdifulle av eiere og brukere.

Betegnelsene verneverdig og bevaringsverdig betyr det samme.

3.5 Utfordringer i kulturminnevernet i Indre Fosen kommune

En av de viktigste utfordringene ved kulturminnevernet i Indre Fosen er å få synliggjort kulturminnene. Kulturminnene spesielt knyttet til lokalhistorien er tidvis lite synlig i kommunen. Bevissthet rundt kulturminnevern er viktig for saksbehandlere i kommunen, men enda viktigere er det at kulturminner i mye større grad må knyttes til formidling, verdiskaping og lokalsamfunnsutvikling.

Samtidig er det en utfordring å synliggjøre kulturminner som en ressurs i mye større grad. De kan være en ressurs både for næringsutvikling og for stedsutvikling. Kulturarven er en samfunnsressurs som i større grad bør brukes for å utvikle et livskraftige lokalsamfunn i

Indre Fosen, og et variert næringsliv. Kulturmiljøer og kulturminner bidrar også til økt velferd i form av økt sysselsetting og verdiskaping, blant annet gjennom turisme. Kulturminner og kulturmiljø er viktige ressurser som skal ivaretas og bygges videre på når steder er i endring.

Hvis man skal kunne synliggjøre kulturminnene, er det viktig at de blir sikret tilstrekkelig. I dag er mange kulturminner utsatt, både på grunn av dårlig vedlikehold, gjengroing eller liknende. Det er vanskelig å finne gode verktøy eller virkemidler for å sikre og/eller formidle kulturhistorien.

Som et ledd i sikring av kulturminnene er det utfordrende å finne økonomi til å gjennomføre tiltak, enten det er for vedlikehold eller for formidling.

Når de største utfordringene er skissert er det samtidig viktig også å beskrive hvilke muligheter arbeidet med kulturminner kan gi. Lokalhistorien må bli mer sentral i innbyggernes bevissthet, både som en ressurs for identitetskapning, og for å skaper forståelse for egne og andres tradisjoner. Kulturminner kan bidra både til å skape trivsel hos den enkelte, og til kulturell identitet.

3.6 Strategier for forvaltning av kulturminner i Indre Fosen

Det finnes mange mulige tiltak eller virkemidler for å kunne bedre arbeidet med kulturminner i Indre Fosen. Et viktig tiltak for å synliggjøre kulturminner er utarbeidelse av nettopp denne planen. Det forutsetter at resultatene/konklusjonene videreformidles.

Figure 2: Ivrige "arkeologer" på Refsnes gravfelt. Mitt Kulturminne i forb. med Den Kulturelle Skolesekken. Foto: Kristin Prestvold

Strategier for forvaltning av kulturminner må knyttes opp mot mål for kulturminneplanen:

Formidling og opplevelser
Mål:
Våre kulturminner skal oppleves som en helhet som representerer vår historie og identitet. Tiltak for å fremme barn og unges interesse skal prioriteres.

Strategi:

- *Videreføre- og utvikle digital formidling (KULMIN)?*
- Arbeide for å publisere digitale kilder på nett (bl.a. foto og bygdebøker)
- Lage en plan for sikring av utvalgte kulturminner
- Kombinasjonen av turer og kulturminner skal forsterkes
- Oppfordre til at barnehager og skoler adopterer et kulturminne

Vern gjennom bruk
Mål:
Vi skal best mulig legge til rette for at kulturminnene skal vernes gjennom bruk.

Strategi:

- Etablere tidlig dialog med eiere av prioriterte kulturminner ved spørsmål om endring, rivning eller ny bruk.
- Opparbeide god kompetanse på råd, veiledning om drift/vedlikehold
- Tilgjengeliggjøre informasjon om mulighetene for økonomisk støtte
- Legge til rette for kompetanseheving med praktiske kurs og foredrag

Kulturminner som grunnlag for nærings- og stedsutvikling
Mål:
Direkte og indirekte samfunnsnyttige sider ved kulturminnevernet er knytting av kulturminner og kulturmiljøer opp mot nærings- og stedsutvikling.

Strategi:

- Indre Fosen kommune skal ha en fleksibel og imøtekommende innstilling til de som ønsker næring knyttet til kulturminner eller i bygg.
- Kulturminner skal være premissgiver for fremtidig tettstedsutvikling og knyttes opp mot øvrig arealstrategi
- Kulturminner skal koples opp mot andre mål og planer, innenfor for eksempel reiseliv, næringsutvikling, folkehelse og friluftsliv.
- Bygge opp "Perler på en snor!" som attraksjon- og næringskjede
- Tydeliggjøre muligheter for å knytte kulturminner opp mot turistnæringen.

Fremtidens næringsliv – bærekraftig og lønnsomt

3.7 Kildegrunnlag

Det er flere kilder til informasjon om kulturminner i Indre Fosen. Den aller viktigste og største databasen er Askeladden.

Kulturminnedatabaser:

Askeladden er Riksantikvarens offisielle database over fredete kulturminner og kulturmiljøer i Norge.

SEFRAK er et nasjonalt bygningsregister over bygninger i Norge bygd før 1900. Registrering av bygningene ble gjort mellom 1970- og 1990 tallet, men ble aldri komplett.

Kulturminnesøk er en database som driftes av Riksantikvaren. Her er det mulig for enkeltpersoner å selv registrere sine kulturminner, uavhengig om de er fredet ved lov eller ikke.

I tillegg vil et viktig kildegrunnlag være historiske fotoarkiv, samt bygdebøker og andre historiske kilder.

3.8 Grov oversikt over viktige kulturminner og kulturmiljø

Dette avsnittet gir en grov oversikt over de viktigste kulturminner og kulturmiljø som kan ha hatt betydning innenfor de forskjellige samfunnsområdene. Gjennomgangen er foreløpig ufullstendig, i og med at kulturminnene ikke er beskrevet. Det er heller ingen garanti for at oversikten er komplett. Noen kulturminner kan være utelukket som burde ha vært inkludert, og vil bli synlig etterhvert som kartleggingen skrider frem.

For at oversikten skal bli funnstendig, er det behov for en grundigere kartlegging av kulturminner og kulturmiljø i kommunen.

En forutsetning for videre arbeid med kulturminneplanen vil det også være at man går grundigere inn i hvert kulturminne for å se hvilke verdier de representerer; se neste avsnitt om verdisetting. Verdiene må vurderes opp mot:

- Kunnskapsverdi
- Opplevelsesverdi
- Bruksverdi

Bolig og bosetting,

Det har bodd mennesker i Indre Fosen i lang tid. Mange spor er forsvunnet i tidens løp. Eldre bosetningen i Indre Fosen kommune, representert ved aktivitetsområder i Askeladden, ligger konsentrert langs sjøen: Råkvåg, Fevåg, Hasselvika, Årnset, Rein, Stadsbygd, Vanvikan, Seter/Hindrem og Leksvik (fig. 1). Denne figuren representerer spor av bosetning uansett tidsperiode. Hvis vi ser på fordeling av eldre bygninger (SEFRAK), ligger disse mer jevnt spredt langs hele kystlinja, samt oppover langs Ytterelva og Innerelva i Leksvik, og oppover Skaugdalen (fig. 2). En del eldre bygninger finnes også i området rundt Storvatnet, rundt hele Botn og på Hermstad.

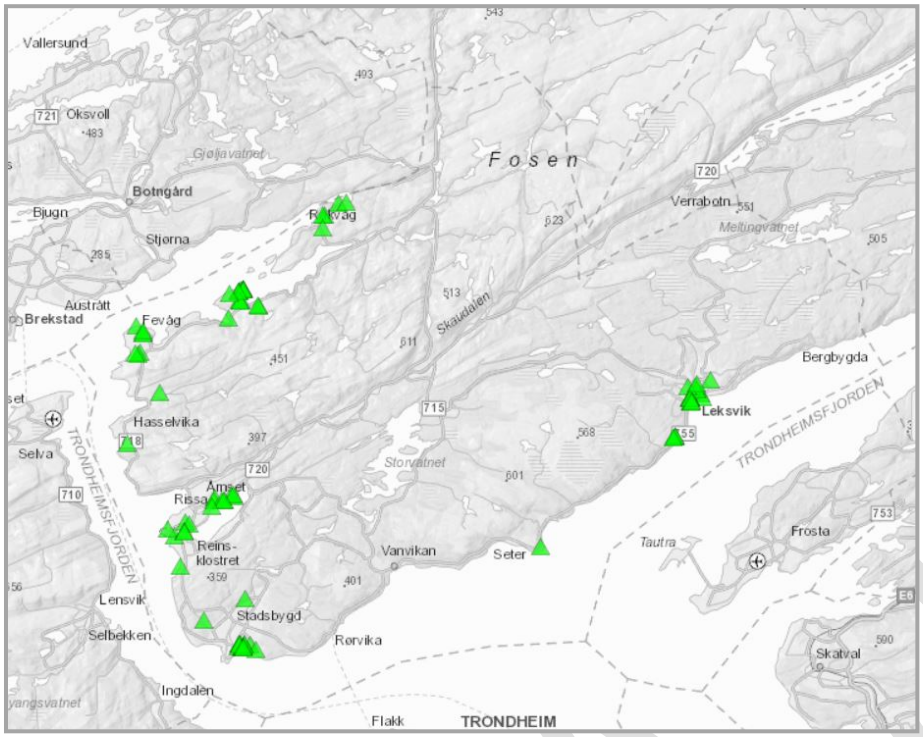

Figur 1: Aktivitetsområder, gårdstun, kokegroper, demningsanlegg, ovnslokalitet

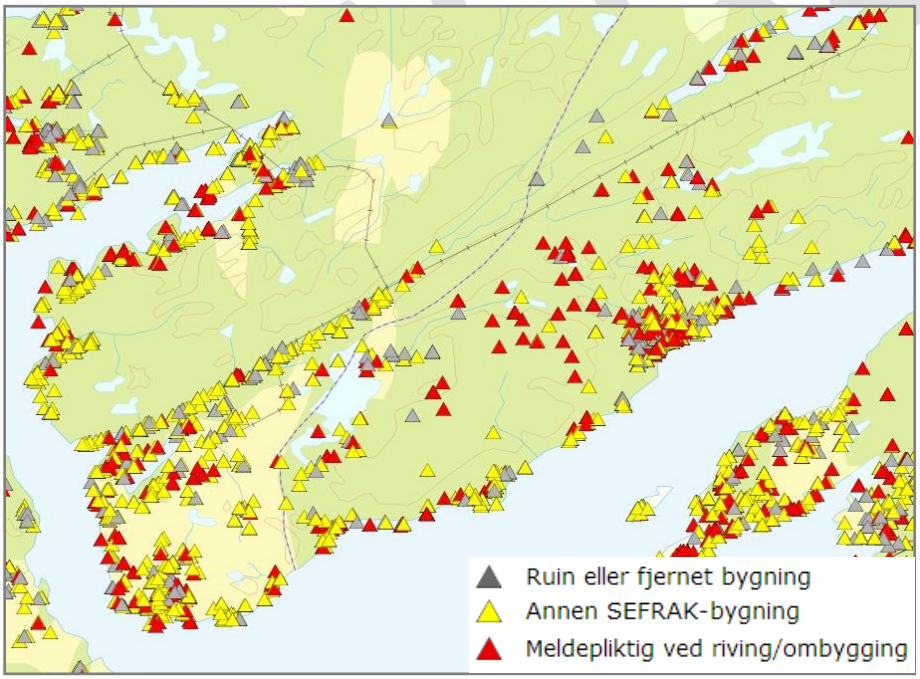

Figur 2: SEFRAK-registrerte bygninger.

Kulturminner/-miljø som kan trekkes frem som spesielle eksempler på bolig og bosetningsområder i Indre Fosen kommune, kan være:

- Råkvåg: SEFRAK-bygninger, bryggerekke, bosetnings-/aktivitetsområde
- Refsnes: SEFRAK-bygninger, bosetnings-/aktivitetsområde, steinalderlokalitet, hustufter, heller, demningsanlegg, rettersted, gravminner, vegfar, bru

- Rissa (Bustad – Årnset): SEFRAK-bygninger, bosetnings-/aktivitetsområder, helleristning
- Stadsbygd: SEFRAK-bygninger, bosetningsspor og dyrkningsspor, gravhauger, bautastein, Vetested.
- Lassøra/Leksvik: SEFRAK-bygninger, Bosetningsområde og kokegroper, gravminner og en kirkegårdslokalitet

Byggeskikk

Med byggeskikk menes folkelige, regionale byggetradisjoner med regelmessig bruk av visse materialer, tekniske løsninger, planløsninger og detaljering.

Byggeskikken i et område ble ikke bestemt gjennom reguleringsplaner, regler og lover, men av håndverkstradisjoner og -kunnskap som gikk i arv fra generasjon til generasjon

(tronderskbyggeskikk.no).

I Indre Fosen kommune har vi mange eldre bygninger, særlig fra 17- og 1800-tallet. Mange av bygningene ligger spredt på de forskjellige gårdene, enten som tidligere driftsbygning eller våningshus. Dette er viktige kulturminner fordi de vil være et kulturminne mange kan relatere seg til. Trønderlåna. Firkanttun. Fiskerbonden men også storbonden.

Det vil være viktig å bevare noen bygninger som representerer denne byggeskikken. De som velges ut som representativ bør være del av et kulturmiljø.

Den vanligste type hovedbygning på gårdene i Indre Fosen er Trønderlåna. Trønderlåna som bygningstype kom for fullt fra slutten av 1700-tallet, og er en karakteristisk lang og smal stuebygning, med små takutstikk, og takvinkel som er godt egna for torvtak. Vinduene er plassert rett overfor hverandre i langveggene, og gir godt gjennomlys. Stuene i huset går fra langvegg til langvegg. Låna kan være ukledd eller ha stående kledning. Ofte er inngangspartiet markert.

Noen låner er bygd som en lang bygning fra starten av, dette gjelder særlig bygninger av velstående folk med nær kontakt til Trondheim og bykulturen. De fleste trønderlåner er imidlertid påbygd over tid. Eksisterende hus er bygd sammen, og bygd på etter behov for større plass og etter som økonomi en ble bedre. Mange trønderlåner var opprinnelig ei treromsstue, med gang, kammers og stue, som etter ei tid har fått tilbygd ei stue til (ofte ”finstuggu”) i motsatt ende, deretter kan den ha fått en inngang til og ny gang, kammers og stue.

Kulturminner/-miljø som kan være eksempler på byggeskikk i Indre Fosen kommune:

- Ner-Killingberg
- Tobakkvika
- Persenrommet
- Bygninger på Museet Kystens arv (Gulstu, småbruk/fiskevær m.m.?)

Mål: x.

Strategier	Tiltak
• øke kunnskapen om lokal byggeskikk og materialer • Bevare de enkelte bygningstypene og bevare den enkeltes bygnings-, håndverks- og materialkvaliteter • Gjengroing av kulturlandskapet • Ny bruk av gamle/tomme driftsbygninger • Brannsikring av anlegget •	• Sikre at bygningene tas vare på gjennom kommunalt team for kulturminnesaker og god saksbehandling • Lage oversikt over lokale håndverkere som ivaretar lokal byggeskikk • Legge til rette for økt kompetanse på feltet ved å arrangere eller støtte opp om kurs og lignende. • Autentiske kultur- og gårdsmiljø skal i størst mulig grad søkes å ivaretas • *Se mulighetene i Plan- og bygningsloven og Landbruk Pluss* • *Innarbeide stier som en del av LNF-området i arealdelen* • *Bruke kommunens landbruksplan og beitebruksplan aktivt* • *Prioritere rydding og inngjerding for beiting av gammel kulturmark gjennom SMIL-ordningen jfr. Landbruksplanen* • Vurdere alternative bruksområder/omgjøring til andre næringsformål. • Bistå Leksvik historie og museumslag til å få brannsikret Ner-Killingberg

Tro og samfunn

Kulturminner/-miljø som kan være eksempler på tro og samfunn i Indre Fosen kommune:

- Reins kloster og kirkested – kirkested, og klosteranlegg. Kan evt. ses i sammenheng med Reinsgrenda med flere kokegroper/ildsted, gravfelt/gravminner og veganlegg, samt gammelkirkegård på Nøst (sagn). Ved det forrige århundreskiftet var 40 husmannsplasser under Reins Kloster.
- Stadsbygd – 2 kirkesteder, kirke og prestegård. Kan ses i sammenheng med storhauger, bautastein og nærliggende bergkunst.
- Stykket/Berga - Helleristninger, gravminner, utendørskirke. Dyrkningsspor. Veg.
- Hasselvika - Gravminner og bautastein. Veganlegg. Kirke og kirkested. Evt. kan ses i sammenheng med bosetningsspor.

- Fevåg: SEFRAK-bygninger, gravminner, bautasteinslokalitet, "vegen rundt Fevågøya", evt. sett i sammenheng med bosetningsspor.
- Hindrem – kirkested, SEFRAK-bygninger, bosetningsspor
- Lassøra kirkegårdslokalitet
- Øvrige kirker? (Frengen kirke, Ramsvik kirke, Rissa kirke, Leksvik kirke, Stranda kirke)
- Evt. Bedehus/forsamlingshus
- Gamle skolestuer som er SEFRAK-bygninger (bl.a i Vanvikan, Uddu, Hermstad og Våpenøya, Sunde misjonshus på Føll og Askjem skole på Museet Kystens Arv).
- Rissa rådhus
- Leksvik kommunehus

Utfordringer og tiltak – Tro og samfunn

..den yngre generasjonen har allerede glemt ved at de aldri har husket..

Kulturminner skal være levende minner. Det betyr at kulturminner må formidles og brukes på en slik måte at kommende generasjoner lager sine opplevelser og forståelse av kulturminnene.

I samarbeid med Trøndelag Fylkeskommune har vi utviklet 30 kulturminneperler (Perler på en snor) basert på digital formidling via mobiltelefon og nettbrett. KULMIN- punktene strekker seg fra Stykket på Stadsbygd til bryggerekkene i Råkvåg.

På hvert av disse punktene er det skilt som forteller historien sammen med en QR-kode som scannes med en web-applikasjon, såkalt app. Historien som da dukker opp er en dramatisert utdrag fra historien.

Mål: x.

Strategier	**Tiltak**
• Skjøtsel av Reinshaugen som parkanlegg • Ivareta spesielle gravstøtter og støtter til personer som har satt særlig preg på bygda • Forfall av hus som eies av lag og organisasjoner og som lenger ikke driftes •	• Få løftet Reinshaugen som historisk park sammen med grunneier, fylkesommune/Riksantikvar og frivillige ved å utarbeide skjøtselsplan for parken • Bidra til å fremme ungdoms-, forsamlings- og grendahusenes historie •

Fangst og utmark

Kulturminner/-miljø som kan være eksempler på fangst og utmark i Indre Fosen kommune:

- Seterlandskap i Leksvik: SEFRAK-bygninger
- Samiske kulturminner
- Øvrige utmarksminner - fangslokaliteter, tjærebrenningsanlegg, jernvinneanlegg.

Mål: x.

Strategier	Tiltak
• x	• x

Kyst, handel og industri

Indre Fosen kommune med sin lange kystlinje har naturlig nok mange kulturminner knyttet til liv og virke ved sjøen. Kystaktiviteten har en klar sammenheng med hvor det ble etablert handelssteder. Kaier og havner ble naturlige knutepunkt for kommunikasjon da sjøen var hovedferdselsåre.

Kulturminner/-miljø som kan være eksempler på temaet kyst, handel og industri i Indre Fosen kommune:

- Strømmenområdet i Rissa: SEFRAK-bygninger, Strømmensbrygga, "Stu", Fjøs, Kroa, Posthuset, Solstrand, Gammelbanken, bru, veganlegg, tegleverk (Verket), gården Naust som samlingssted for tinget i Rissa.
- Leira; god havn/ankringsplass, evt. SEFRAK-bygninger
- Råkvåg: SEFRAK-bygninger, bryggerekke (Marthabrygga, Monsenbrygga, Vorphaugen, Bakeriet, Samvirkelaget m.fl.), bosetnings-/aktivitetsområde
- Kroa kulturmiljø (Grandes landhandleri): SEFRAK-bygninger
- Hasselvika (Post, bakeri, ekspedisjonskai): SEFRAK-bygninger. Evt. sett i sammenheng med Gravminner og bautastein. Veganlegg. Kirkested. Bosetningsområde.
- Rødberget: Tåkeklokke, øvrige SEFRAK-bygninger
- Industrielle kulturminner?
- Evt. Berggruva på Bergmyran, slagghaug, teglverk, kraftverk, demninger, mølle, sagverk

Det foreslås å utarbeide strategier for følgende tema; formidling og opplevelser, vern og bruk, og kulturminner som grunnlag for næringsutvikling. Temaene sees i sammenheng med kommunens øvrige og allerede igangsatte prosjekt og arbeid. Disse vil bli nevnt under hvert tema.

Mål: bidra til å sikre de tre verneverdige veteranbåtene vi har i kommunen.

Strategier	**Tiltak**
• Ivareta kulturmiljøenes autensitet og bygningsmessige kvaliteter • Brannsikkerhet i verneverdig tett trehusbebyggelse • Å utvikle kulturmiljøenes særpreg • Ivaretakelse av gamle naust og kaier	• Regulere kulturmiljø til hensynssone bevaring i hht. PBL. • Bidra til å øke brannsikkerheten ved Råkvåg bryggerekke og miljøet rundt • Drift, vedlikehold og framtidsutsikter for Tobakkvika • Rammer for ny bruk • Tilpasse ny bebyggelse til historiske miljøer og elementer, samt til øvrig eksisterende bebyggelse •

Ferdsel

Kulturminner knyttet til ferdsel finne overalt rundt oss, mange kan være vanskelig å få øye på. Mennesker har ferdes på kryss og tvers, til lands og til vanns siden bosetting ble etablert.

Kulturminner/-miljø som kan være eksempler på temaet ferdsel i Indre Fosen kommune:

- Bruer
- Veier/stier: Vegfar, Kavlbruer, veganlegg/hulveger
- Fylkesgrensestein
- Kystlei/skysstasjoner - Rødberg fyrstasjon-losstasjon, tåkeklokke.

- Kaier (eks. Refsnes dampskipskai)
- Evt. Fartøyvern? Det er ikke sterk tradisjon å håndtere på lokalt og nasjonalt nivå, selv om mye har forandret seg de siste 10 årene. På Stadsbygda har vi imidlertid et sterkt båtmiljø.
- Evt. Båtnaust?

Mål: x.

Strategier	**Tiltak**
• Gjengroing av stier, veier og farleder • Vedlikehold av bruer •	• Bruke landbrukets virkemidler aktivt (SMIL- ordning, landbruk og beitebruksplan) • Innarbeide stier i LNF- begrepet i kommunens arealdel • Gjennomføre årlige brukontroller (kommunale) med tilhørende tiltak •

Krigsminner

En stor del av restene etter den tyske byggevirksomheten er ikke lenger i Forsvarets eie. I Forsvarets landsverneplan er spesielle objekter i den gjenværende ekstyske bygningsmassen er valgt ut og omtalt:

UTKAST

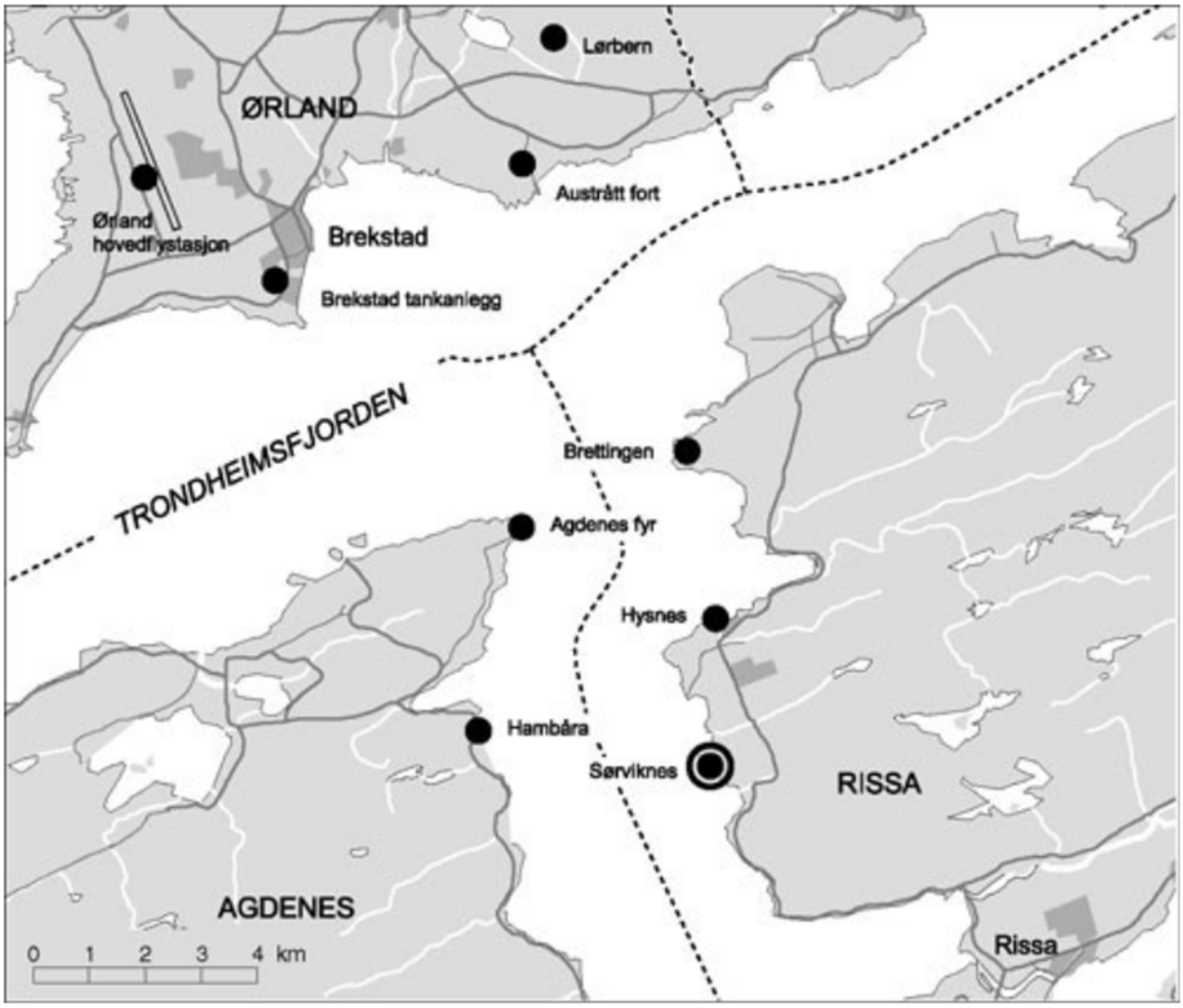

Kulturminner/-miljø som kan være eksempler på krigsminner i Indre Fosen kommune:

- Hysnes fort
- Brettingen fort
- Evt. Sørviknes
- Øvrige merkesteiner, krigsminnesmerker – Serberhøtta, flyvraket på Salan og grønlitjønna, desertørhøtta, m.m.
- Evt.Steder fra krigen man kan knytte hendelser til?

Mål: x.

Strategier	**Tiltak**
• Gjengroing og tilgjengelighet • Ivaretakelse av minnesmerker • Vedlikehold og informasjon (informasjonsskilt og turkasser) •	• Sørge for god tilgang til minnesmerker som ligger i naturen med merking og skilting av stier og parkering. Skilting skal følge nasjonal standard og sees i sammenheng med kommunens øvrige friluftslivssatsing.

18

	• Vurdere digital formidling ved noen av disse •

3.9 Handlingsdel – kulturminner og kulturmiljø

I handlingsdelen skal kulturminnene som kommunen ønsker å satse på prioriteres. For å kunne gjøre dette må verdien på hvert kulturminne/-miljø vurderes.

Verdisetting av kulturminnet

Alle de omtalte kulturminnene er verdifulle, på forskjellig vis. Handlingsdelen skal prioritere og fremheve hvilke tiltak som skal følges opp spesielt innenfor lokalt kulturminnevern i årene som kommer. Ikke alle de omtalte kulturminnene kan bli prioritert. Hva som blir med i handlingsdelen avhenger av verdisetting og vekting av kulturminnene/kulturmiljøene.

Alle kulturminner/kulturmiljø blir vurdere og vektet i forhold til følgende kriterier:

Verdisetting av kulturminnet	
Hvilke verdier kan vi knytte til kulturminnet/kulturmiljøet?	
Kunnskapsverdi – Opplevelsesverdi – Bruksverdi	
Hvilke egenskaper kjennetegner kulturminnet/kulturmiljøet?	
- Alder, tidsdybde og kontinuitet	
- Autentisitet og opprinnelighet	
- Mangfold og variasjon	
- Sammenheng og helhet	
- Dynamikk og endring	
- Brudd og kontrast	
- Lesbarhet og tydelighet	
- Egnethet	
- Anvendbarhet	
- Sårbarhet og tålegrenser	
- Interaksjon natur – kultur – landskap	
Hva kjennetegner kulturminnet/-miljøet sammenlignet med andre kulturminner?	
- Opprinnelig sjeldent, sjeldent ved tilfeldig eller planmessig utvalg	
- Representativt for noe som er vanlig nå eller noe som var vanlig før	
Vekting av verdiene	**Verdi**
Kulturminnet representerer **faser** med særlig betydning for historien/utviklingen	Liten – Middels –
Kulturminnet er knyttet til **virksomheter** med særlig betydning for historien	
Kulturminnet er knyttet til **hendelser eller begivenheter** med særlig betydning for historien	

Kulturminnet er knyttet til **personer** med særlig betydning for historien	Stor – Svært stor
Kulturminnet er av særlig betydning for en eller flere **etniske grupper** (den samiske urbefolkningen, nasjonale minoriteter eller andre)	
Kulturminnet har særlig **arkitektonisk og arkitekturhistorisk** verdi	
Kulturminnet har særlig betydning som kilde til historien der det finnes **få eller ingen skriftlig kilder**	
Kulturminnet har særlig betydning som **ressurs for lokal utvikling og verdiskaping**	
Kulturminnets alder og type utløser **juridiske virkemidler på nasjonalt plan**, se kulturminneloven	

UTKAST

Utfordringer og tiltak

.. den yngre generasjonen har allerede glemt ved at de aldri har husket..

Vern gjennom bruk er Norsk Kulturarvs slagord og til inspirasjon. Uten bruk av kulturlandskapet gror det igjen. Uten liv eller aktivitet i bygninger svinner de hen. Vern gjennom bruk krever også en diskusjon om hva som eventuelt bør bevares, hvordan det kan brukes og hvilke virkemidler man kan benytte. Hvordan skal vi for eksempel behandle saker der både private og offentlige har interesser?

Vern gjennom bruk handler også om kompetanse om kulturminnet, for eksempel kunnskap om byggeskikk og nye muligheter for bruk.

Miljøaspektet gjør seg også gjeldende her. I de aller fleste tilfeller er det mest miljøvennlig å bevare eksisterende bygninger fremfor å bygge nytt. Å bevare gjennom bruk kan også ivareta det estetiske aspektet, der bygninger og kulturmiljø er mest mulig autentiske og samsvarer med miljøet de er i.

Kulturmiljø *Kulturlandskap*

Indre Fosen idrettsråd

Organisasjonsledd i
NORGES IDRETTSFORBUND

Referat rådsmøte 26.08.19

	Rådsmøte Indre Fosen Idrettsråd
Møte nr. 2 2019	**Sted: Vanvikanhallen (møterom 2. Etg.)**
	Tid: Mandag 26. August 2019 kl. 19:00 – 21:00

Navn	**Funksjon**	**Innkalt**	**Møtt**	
Håvard Fjeldvær	Leder	X	X	
Torunn Skjervø Bakken	Nestleder	X	x	
Magni iren Rabben	Styremedlem	X	X	
Anders Grande	Styremedlem	X	-	Meldt frafall
Tore Skånøy	Styremedlem	X	-	Meldt frafall
Berit Ramdal	Styremedlem	X	X	
Morten Lillemo	Styremedlem	X	X	
Marthe Småvik	Styremedlem	X	X	
Gerd Asta Bones	Styremedlem	X	-	Meldt frafall
Sigbjørn Olderen	Styremedlem	X	X	
Jon Erik Vollan	Styremedlem	X	X	
Arnar Utseth	Varamedlem	X	X	
Mari Thung	Varamedlem	X	x	
Ingunn Rokseth	Sekretær	X	X	

Sak	**Tekst**	**Ansvar**	
Sak 1	**Presentasjon av det nye rådet** Fin presentasjonsrunde med mange interessante rådsmedlemmer.	Alle	
Sak 2	**Siste referat** Gjennomgang av siste referat (rådsmøte nr. 1) Send ut link til hjemmesida for å finne referat.	 Håvard Ingunn	
Sak 3	**Info fra Indre Fosen Kommune** Søknadsfristene for tilskudd er 1. oktober. Gjelder: - Aktivitetsmidler - Hall-refusjon (fordeles e. innmelding fra hallene) - Strømrefusjon lysløyper - Idrettsstipend - Spillemidler	Ingunn	

	All info om søknaden og skjema ligger på kommunens hjemmesider under kultur, natur og fritid. Gjensidigestiftelsen er også en god søknadsmulighet hvis lagene har noen prosjekt på gang. Søknadsfrist Gjensidigestiftelsen 15. september Nye rådsmedlemmer fra deler av Verran Kommune Verrabotn IL har ca. 40 medlemmer. Verrabotn IL må inviteres til idrettsrådets årsmøte. Rådet v/Håvard, og Ingunn følger opp når det nærmer seg Fylkeskommunen har lyst ut idrettsstipend til unge utøvere. Frist 1. september via eget skjema. Ligger info på hjemmesiden til kommunen. Info om søknadsfrister og stipend annonseres også i Fosna Folket førstkommende fredag.		
Sak 4	**Kursing i søknadsskjema for idrett + kulturplan** Det er ønskelig å gjennomføre kursing i søknaden som gjelder aktivitetsmidler spesielt. Også annen info og innspill til kulturplan tas opp denne kvelden. Dato: 10. september kl. 19-21. Påmelding innen gitt dato. Rissa rådhus Eget møte i Leksvik? Avtales nærmere.	Ingunn sender ut invitasjon til lagene.	
Sak 5	**Forhåndsorientering om nye anleggssøknader** Ingen nye søknader. Stadsbygd skole planlegger nærmiljøanlegg. Aktivitetspark/tuftepark.	Ingunn	
Sak 6	**Møteplan 2019** **Neste møte er 31. oktober, kl 1900-2100, Stadsbygdsparebankhallen.** **Disse jobber igjennom aktivitetsmidlersøknadene og legger fram forslag:** Håvard Fjeldvær Morten Lillemo Magni Iren Rabben Jon Erik Vollan Berit Ramdal Gruppa møtes og drøfter søknadene. Morten/Håvard kaller inn nærmere.	Alle	

	Sted: Skaugdal grendahus/barnehagen		
Sak 7	**Eventuelt** Spørsmål fra Hasselvika IL - Kan det arrangeres kurs i allidrett som et fellesarrangement? Kretsen kan holde et slikt kurs, men man kunne godt ha vært flere om det. En invitasjon kan sendes ut til alle lag og de kan henvende seg til Hasselvika IL. Idrettsrådet oppfordrer til å gå sammen om dette. Ta med dette samtidig som annen info går til lagene. - Kan også være en fin mulighet for ungdom som ønsker å trene andre. Årets ildsjel. Frist lokalt 10. september. Lyses ut i Fosna Folket og sendes ut på e-post til lagene. Håvard tar imot nominasjonene. Fint at varamedlemmene kalles inn til møtene så det fortsettes med det.	Alle Ingunn Håvard	

Indre Fosen kommune

Vår referanse: 2019/2811
Dato: 16.09.2019
Org: 944305483

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Referat fra ekstraordinært årsmøte + medvirkning kulturplan

Se vedlegg for referat. Spørsmål og svar i forbindelse med innspill til kulturplanen er vedlagt. Takk for innspillene – vi tar de med videre i vårt arbeid.

Med hilsen
Ingunn Rokseth
Kulturkonsulent
Ingunn.Rokseth@indrefosen.kommune.no
Tlf: 91801506

Dokumentet er elektronisk og har ingen fysisk signatur.

Hvis du ønsker å svare på dette brevet, logger du deg inn i vår tjenesteportal Rettpåsak: indrefosen.kommune.no/rettpasak Oppgi gjerne dette saksnummeret: 2019/2811

Du kan også kontakte oss per post til:
Indre Fosen kommune
Rådhusveien 13, 7100 RISSA
Sentralbord: 74 85 51 00

Vedlegg

1 Protokoll - ekstraordinært årsmøte 120919

2 Medvirkning kulturplan

INDRE FOSEN MUSIKK OG TEATERRÅD

Referat fra: Ekstraordinært årsmøte i Indre Fosen Musikk og Teaterråd
Dato: 12.09.2019
Møtested: Storsalen, Rissa rådhus
Referent: Ingunn Rokseth
Deltakere: Se vedlagte liste.

Saksnr.	Sakstittel/referat
1.	**Godkjenning av innkalling og saksliste** Innkalling og saksliste er godkjent.
2.	**Valg av:** **a) Ordstyrer** Odd Marvin Askjemshalten **b) Referent** Ingunn Rokseth **c) 2 til å signere protokollen** Lena Hasselvold og Mona Bakøy
3.	**Behandling av samarbeidsavtale med Indre Fosen kommune** Samarbeidsavtalen er enstemmig vedtatt.

Lena Hasselvold

Mona Bakøy

Navn	Lag/organisasjon	Rolle	e-post
Astrid Gravås Husby	Madlan Skolekorps	Leder	ag.husby@online.no
Sonja Rødsjø	— " —	Korpsleder	sonja@fosenkraft.no
Anders Brødreskift	Stadsbygd Skolekorps	Leder	abroedre@gmail.com
Bjørn Andre Brødreskift	Stadsbygd Mandssangforening	Leder	bjorn.brodreskift@sprinklerkontroll.no
Mona Bakøy	Skaugdal Songlag	Leder	mona@bakoy.no
JOHN MARTIN TELLEN	HASSELVIKA SKOLEKORPS	kasserer	jo-mate@hotmail.com
Terje Solemsaunet	Rissa og Stadsbygd MK	Styremedl.	tesolemsa@online.no
Lillian Leistad-Neverås	Leksvik skolemusikkorps	Leder	lillileistad@gmail.com
Aud Rokseth	Rissa ungdomslag	styremedlem	aroksetr@broadpark.no
Lena Hasselvald	— " —	— " —	lenahass@online.no
Vigdis Berget	Skaugdal Trekkspillklubb	leder	vigdis.berget@gmail.com
Randi Berget	Skaugdalen Musikkorps	Kasserer	randiberget73@gmail.com
Kristin t. Sand	Corlex	medlem	kristin_sand@hotmail.com
Oskar Småvik	Stjørna Teaterlag	styremedlem	oskar.smavik@itab.com.
Andrea Rasp	Sørfjord Revygruppe	medlem	sorfjordrevygruppe@email.com

Svar fra medlemmer i IF musikk- og teaterråd – møte 12.09.2019

Frivilligheten

Hva lykkes dere med i laget? Hva er deres styrker?

- Vi har «fått fatt» i de som ikke liker idrett
- Å underholde, holde på våre gamle gode og flinke
- Få med alle aktører i alle aldersgrupper, ildsjeler og dugnad
- Godt samhold i korpset. Godt oppmøte på arrangement i regi av korpset, bra kvalitet er en styrke.
- Trivsel og dugnad
- Godt samhold. Godt oppmøte på arrangement. God kvalitet på spillinga.
- Egne arrangement og bra økonomi.
- Nær 50% av elevene er i korpset. Rekruttering, beholde medlemmer, korpsmedlemmer. Dugnad, betydelig innsats hvert eneste år, hovedsakelig foreldre, men også «bygdas» folk stiller.
- Dugnadsånden er veldig bra. Samhold i koret/humor. Bra med stort aldersspenn (vi har 20-75 år).
- Sanger som passer oss. Veldig bra samhold.
- Samarbeid på tvers av aldersgrupper. Godt samhold blant barn og unge/voksne. Vellykkede arrangement – stort publikum – gode tilbakemeldinger. Positiv omtale i bygda. God dirigent/instruktør → Viktig!
- Styrke er samarbeidet på tvers av alle aldersgrupper. Lykkes med rekruttering. Lykkes med arrangement, god dirigent. Vår styrke er en engasjert foreldregruppe og positiv snakk i bygda.
- Vi lykkes med å drive laget på en god måte da alle som er med føler eierskap og drar lasset sammen. Stort sett alle møter opp på tilstelninger ser vi blir spurt om å delta.

Hva er viktig for ditt lag og deres aktiviteter?

- Rekruttering og frivillighet
- Godt samarbeid
- Ildsjeler, dugnad og økonomi
- Støtte av sponsorer
- At det er plass for alle uansett alder
- Skaffe nok medlemmer. Publikum.
- Å bli tatt på alvor, at musikk koster penger. Alle får starte å spille og ha glede av musikken.
- Skaffe utøvere
- Opprettholde øvingsrutiner. Ha noen oppdrag/hendelser å se fram til, men balanse her. Det er mange som konkurrerer om barnas tid. Ipad, håndball, fotball, besteforeldre osv. Årlig weekend/tur/stevne. At barnas trives og vil! Nettverk. Sosial arena.

- Stabilitet, åpenhet. Fast øvingssted. Viktig å ha stabil dirigent. Vi har nå fått vår 3. dirigent på 2 år. Det å finne dirigent er veldig vanskelig Økonomi.
- Faste øvingskvelder og lokale. Samordnet aktiviteter.
- God dirigent/instruktører. Godt rykte for å drive. Viktig med rekruttering og engasjerte foreldre. God dugnadsånd. Gode øvingslokaler/arenaer. Godt samarbeid med skole/admin.
- God dirigent og samarbeid med kulturskolen for instrumentopplæring. Godt rykte på bygda, som igjen gir rekruttering. Øvingslokaler og samarbeid med skole/rektor. Koordinere arrangement med andre lag (idrettslag).
- Gode øvingslokaler. Nå ut til publikum. Delta på tilstelninger både privat og offentlige arrangement.

Hva ser dere på som de største utfordringene?

- Ildsjeler, tradisjonsbærere, drivkrafta blir «brukt opp»
- Økonomi
- Å få nye aktører
- Tribuneanlegget, sanitærforhold og økonomi, og få aktører til å fortsette når de starter «vgs»
- Rekruttering
- Økonomisk drift, skaffe dirigent, få flere medlemmer
- Rekruttering
- Rekruttering. Færre skolekorps å rekruttere fra.
- Finansiering. Rekruttering og beholde kvalifisert dirigent/instruktør. Finansiering av lønn til dirigent. Sikre styremedlemsdeltakelse. Beholde korsdeltakerne etter at de må begynne pendling til skole. Turer/weekend/stevner – dette koster.
- Rekruttering (spesielt menn), Utfordringer hvis man skal arrangere felles revy, konsert – kommer det nok folk? Tør. Vi tar store økonomisk risiko noen ganger, det er det ikke mange som kan gjøre. Kulco tar mue fokus, mye som skjer der å (Bojersalen) og føler kanskje at noen ganger så går det utover arrangement til lokale kor, korps og lag.
- Skaffe nye medlemmer etter hvert.
- Rekruttering. Utgifter til dirigent/instruktører. Instrument/noter/mm på utgiftsposten. Beholde antall medlemmer. Holde dugnadsånden oppe. Å være «interessant» nok blant potensielle medlemmer. Det er gjerne de samme som stiller på arrangement/dugnad/komite.
- Høye utgifter til dirigent. Beholde medlemmer over 15 år. På sikt holde dugnadsånden oppe.
- Rekruttering av yngre sangere. Fornying av repertoar. Ofte ustemte piano på institusjoner, ikke tilrettelagt for sang og musikk. Høy husleie ved enkelte bygg gjør at man enten må ha høy billettpris eller gå med underskudd. Høy billettpris gjør at færre kommer.

Noen lag opplever inkludering som en utfordring – hvordan er dette i ditt lag?

- Kunne vært flinkere til å inkludere – legge til rette for å komme seg på øving, delta på prosjekter, språklige hindringer, universell utforming
- Dette gjelder oss, yngre føler seg utpresset grunnet flinke folk som vet de er flinke og ikke tar seg tid til evt. nye
- Meget bra
- Ingen utfordring med det; åpent for alle
- Både og..
- Vi har ingen fra andre land som kommer og vil lære seg å spille
- Fungerer greit. Kan ønske en dialog med kommunen.
- Tror dette fungerer godt. Har fått positive tilbakemeldinger.. vet ikke sikkert. Det oppgis ulike grunner for at enkelte slutter.
- Inkludering er ikke noe problem, men hvis vedkommende ikke forstår norsk eller engelsk så kan det være det. Ellers synes vi alle skal få en sjanse, men i korverden så må man kunne synge rent.
- Ingen problem. Har nesten ikke hatt avgang på 25 år.
- Pr. i dag ingen kjente utfordringer.
- Ingen utfordringer med det pr. i dag.
- Ikke noe problem, alle er velkommen.

Samarbeid og kulturarenaer

Hvordan kan IF musikk- og teaterråd og kommunen sammen bidra til å oppfylle samarbeidsavtalen?

- Oppfordre eller arrangere sosiale fagpåfyll, samlinger, kurs m.m
- Arrangementer for alle lag i IFMTR
- Tett oppfølging og god dialog
- Fordele lik mellom de gamle kommunene
- Sterkere samhandlingskoalisjon når man samles så bred. Mulig arena for å sette saker/problemstillinger på sakskartet.
- De må ha en dialog jevnlig og sørge for å oppfylle det som står i avtalen.
- Ha en god dialog hele veien. Holde seg til at det begge parter har blitt enige om.
- God kommunikasjon begge veier. Inkluderende/forespørre alle lag og foreninger også de ute i grendene, ved viktige saker/arrangement.
- God kommunikasjon. Lytte til det som blir sagt og skrevet av medlemmer og videreformidle det.
- Kommunen må inkludere musikk- og teaterrådet tidlig i nye prosesser og planprogram. Kort saksbehandlingstid. Begge parter følger opp vedtak.

Har dere tanker om samarbeid med andre «kommunale funksjoner»? (eks. institusjoner, kirken, kulturskole, barnehager, skole m.m)

- Kulturskole
- Hatt tanker om å samarbeide med skole mtp. ungdom som ønsker å fordype seg mot scenekunst
- Ønsker fortsatt samarbeid
- Få til en fast avtale med sykehjem/aldershjem om rullering på lagene for å underholde. Fast dag og fast tid er ønskelig.
- Skole viktig. Transportløsninger som fungerer.
- Ønske om mer samarbeid, så kanskje kan vi ha fått til litt mer der. Vi fikk nettopp invitasjon fra kulturskolen om å bli med på konsert 25/11, og det synes vi var topp. Vi liker invitasjoner.
- Vi skal lage forestilling med kulturskolen. Kirkekonserter.
- Vi har pr. i dag samarbeid med alle ovenfor nevnte eksempler, i tillegg har vi samarbeid med de andre skolekorpsene i kommunen.
- Samarbeider i dag godt med kulturskolen og skole samt at vi har samarbeid med resten av skolekorpsene i kommunen.
- Vi opplever i stor grad at vi selv må ta kontakt med institusjoner for å bidra med sang i julen og 17. mai. Vi kunne også bidratt utover dette såfremt vi blir spurt.

Hvordan deres kulturarenaer, øvingslokaler? Hvordan brukes de og er det behov for andre?

- Eget hus – kjempefordel. Leier/låner ved behov andre steder
- Lokalt forsamlingshus og skolen kan brukes til å øve, men kan lett bli å koste en del. Vi er dog heldig og har en bedre tilrettelegging enn mange. Føler ikke behov for noe annet.
- Rammen og plassen, tribune, sanitær
- Har ok øvingslokaler pr. i dag
- Gode øvingslokaler på Montessori-skolen og det er flott.
- Øvingslokale har dårlig varme/ventilasjon på kalde dager. Bruker mye strøm på oppvarming. Kulturarenaer: litt små scener.
- Øver i lokalt samfunnshus. Høye utgifter til oppvarming – mulig støtte til varmepumpe? Huset bærer preg av alder (-). Sanitærfasiliteter (-), stor areal (+), nærme skolen (+), sentralt i bygda.
- Vi har et veldig bra lokale. Både til øving og arrangement.
- Vanvikan samfunnshus brukes til mange forskjellige aktiviteter. Til faste dager/tider. Brukes av hele kommunen til revyer, konserter etc.
- Vi har det siste året fått lov å øve i skolens musikkrom – noe som vi trives svært godt med. Stor bedring fra å spille i en kald gymsal. Drilltropp øver i gymsal – det er greit. Har ikke behov for andre lokaler.
- Øver i dag i Stadsbygd samfunnshus. Fungerer bra. Bruker også klasserom på skolen til grupperom. Ønsker oss øvingslokale med tilhørende lager på ny skole.
- Det kunne vært tilrettelagt ett rom for opptak av lyd i kommunen. Tilrettelagt for kor/korps osv. Øvingslokaler er ok. Dårlig tilrettelagt for sang- og musikkarrangement på sykehjem og omsorgssenter i kommunen.

Hvilke forventninger har dere til kommunen?

- Prioritering til kulturlivet.
- Følge opp samarbeidsavtalen
- Følge opp kulturloven
- Tydelige retningslinjer ift. kultur
- Være bidragsyter til gjennomføring av kulturarrangement
- Støtte opp om de frivillige lagene
- Økonomisk bistand og tilrettelegging ift. øvingslokale. Bidra til hjelp med å skaffe dirigent og egnet scene i nærmiljøet
- Støtte opp om de frivillige lagene i kommunen
- Koordinering av aktiviteter
- Økonomisk støtte til dirigent. Tettere integrering mot skolens undervisning. Etterspør gjerne musikalske innslag, evt. mot godtgjøring.
- Kanskje kunne man søkt og fått litt støtte økonomisk ved større arrangement, eller kanskje kan kommunen bidra til å dekke evt. tap. Mer tilskudd til lag og foreninger generelt.

- Ta vare på den gode kvaliteten som finnes i kommunen.
- Vi ønsker at den frivillige/dugnadsdrevne lag/foreninger blir prioritert ved bl.a. overføringer av kulturmidler. Økonomisk bistand er kjærkomment, det koster også å drive på dugnad.
- At vi blir tatt med i planlegginga av ny skole slik at vi får øvingslokale med lagerplass for instrumenter, uniformer og utstyr. Ønsker at den frivillige dugnadsinnsatsen blir mere verdsatt i forhold til den offentlige. Det er frivilligheten som er hjerte i bygda, og da bør også de kommunale overføringene økes til frivilligheten.
- Bidra til positiv omtale og støtte til lag og foreninger rundt om i hele kommunen. Samt bidra i hele bredden og ikke bare til enkelte lag.